

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΣΚΑΝΔΑΛΑ

«εί βρώμα σκανδαλίζει τόν αδελφόν μου,
ού μή φάγω κρέα εἰς τόν αἰώνα»

Ο άγιος Μάξιμος ο ομολογητής μας προτρέπει να συνδέουμε τη γνώση με την αγάπη. Η γνώση απογυμνωμένη από την αγάπη καταλήγει στην τυραννία συνδεδεμένη με την κενοδοξία και το πάθος της εξουσίας δρα καταστροφικά μέσα στις ανθρώπινες κοινωνίες. «Η γνώσις φυσιοί, η δε αγάπη οικοδομεί» επισημαίνει ο απ. Παύλος στην πρώτη προς Κορινθίους επιστολή του (8,1), λίγο πριν περάσει στο σημαντικό θέμα του σκανδαλισμού των «αδελφών» που είναι «ασθενείς στην πίστη».

Η επίδειξη της ελευθερίας

Υπήρχε στην Κόρινθο μια κατηγορία χριστιανών οι οποίοι στηριγμένοι στη γνώση ότι «δεν υπάρχει είδωλο στον κόσμο», συμμετείχαν, χωρίς διάκριση, σε γεύματα και δείπνα ειδωλολατρών, στα οποία προσφέρονταν ειδωλόθυτα, δηλαδή κρέατα που είχαν προσφερθεί στις θυσίες που τελούνταν στους ναούς των ειδώλων. Η βρώση των ειδωλοθύτων ήταν για τους ειδωλολάτρες μια ιερή πράξη, ενταγμένη μέσα στο πλαίσιο της πίστεως και της λατρείας τους. Βέβαια, για τους χριστιανούς, που είχαν πνευματική γνώση, το ειδωλόθυτο ήταν απλά και μόνο μια υλική τροφή, χωρίς καμιά ιερή σημασία και ενέργεια, γι' αυτό, ορισμένοι από αυτούς, διατείνονταν ότι τρώγοντας ειδωλόθυτα έδειχναν την ελευθερία και την ανωτερότητα της χριστιανικής πίστεως, ενώ ταυτόχρονα εξουθένωναν την πίστη των ειδωλολατρών. Αυτή η υπερήφανη πράξη τους δεν είχε κανένα πνευματικό καρπό. Ως άκαρπη, μάλιστα, και υπερήφανη χαρακτηριζόταν από αδιακρισία, η οποία δημιουργούσε τραύματα στο σώμα της Εκκλησίας. Τώρα που βρισκόμαστε στα προπύλαια της Μ. Τεσσαρακοστής είναι χρήσιμο να επισημάνουμε ορισμένα σημεία από τον τρόπο που ο απ. Παύλος αντιμετώπισε το πρόβλημα. Κατ' αρχήν, προσπάθησε ο Απόστολος να ταπεινώσει το φρόνημα των χριστιανών που «διακινδύνευαν» τη σωτηρία τους τρώγοντας μαζί με τους ειδωλολάτρες, μέσα στους ναούς των ειδώλων, ειδωλόθυτα. Οι χριστιανοί αυτοί είχαν μεγάλη εμπιστοσύνη στην πνευματική τους γνώση και ταυτόχρονα έκαναν αδιάκριτη χρήση της ελευθερίας τους. Αυτή η «εμπιστοσύνη» και η «αδιακρισία», στα πνευματικά μάτια του Αποστόλου, αποκαλύπτονταν ως συμπτώματα μιας θανατηφόρας εσωτερικής ασθένειας. Ήθελαν να επιδεικνύουν την ελευθερία τους. Στην πραγματικότητα δεν είχαν πληρότητα ζωής. Δε βίωναν την ελευθερία τους ως ενοίκηση του Θεού μέσα στην ψυχή τους, αλλά ως δυνατότητα να γεύονται, χωρίς φραγμούς, όλα τα κτίσματα του Θεού, ανεξάρτητα από τη χρήση, και το νόημα που έδιναν σ' αυτή τη χρήση, οι άλλοι άνθρωποι.

Διάκριση και αγάπη

Ο Παύλος, ως θεόπτης απόστολος, γνώριζε ότι η «τεθλιμμένη» πνευματική πορεία μας, χρειάζεται νηφαλιότητα, διάκριση και προ παντός βαθιά γνώση της αδυναμίας μας. Η υπεροψία έχει θεμέλιο το ψέμα. Η αλήθεια βρίσκεται στο ταπεινό φρόνημα, το οποίο δε μπορεί να συνυπάρχει με επικίνδυνες πρωτοβουλίες, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο τη σωτηρία μας. Γι' αυτό, θέλοντας να εξουδετερώσει την πρόφαση ότι η πράξη αυτή, ορισμένων χριστιανών της Κορίνθου, ήταν αποτέλεσμα τέλειας πίστεως και γνώσεως, επισημαίνει κατ' αρχήν ότι όποιος νομίζει ότι γνωρίζει κάτι καλά, στην πραγματικότητα «ουδέπω ουδέν έγνωκε, καθώς δει γνώνα» (Α' Κορινθ. 9,2), ενώ, όποιος αγαπά το Θεό, αυτός γίνεται οικείος του Θεού και αποκτά στο μέτρο του δυνατού την αληθινή γνώση, και κατόπιν επιγραμματικά λέει: «βρώμα δε ημάς ου παρίστησι τω Θεώ». Τα φαγητά, δηλαδή, δεν μας κάνουν ευάρεστους στο Θεό. Ούτε αν φάμε «περισσεύομεν» ούτε αν δε

φάμε «υστερούμεθα». Το «περισεύομεν» και το «υστερούμεθα», στη συνάφεια που λέγονται, δεν αναφέρονται στο σωματικό χορτασμό ή την πείνα, αλλά στην πρόοδο ή την υστέρηση στη ζωή της αρετής και της πίστεως.

Ένα σημείο, το οποίο είναι άξιο προσοχής, είναι ότι η ελευθερία μας, κατά κάποιον τρόπο, πρέπει να περιορίζεται από την αγάπη. Η ελευθερία, όταν είναι απαύγασμα αυθεντικής εμπειρικής γνώσης, είναι συγκερασμένη με την αγάπη, γι' αυτό ποτέ δεν προκαλεί και δεν αυθαδιάζει. Ο απ. Παύλος φέρνοντας το λόγο στον εαυτό του λέει: «Ουκ ειμί απόστολος; Ουκ ειμί ελεύθερος; Ουχί Ιησούν Χριστόν εώρακα;». Είδε το Χριστό, από τον οποίο έλαβε το αποστολικό χάρισμα, αλλά και την ελευθερία της ψυχής του. Παρά ταύτα δηλώνει: «ει βρώμα σκανδαλίζει τον αδελφόν μου, ου μη φάγω κρέα εις τον αιώνα, ίνα μη τον αδελφόν μου σκανδαλίσω». Σκέπτεται τη συνείδηση του «ασθενούς στην πίστη», η οποία διαμορφώνεται –οικοδομείται –από το παράδειγμα αυτών που έχουν ή δείχνουν ότι έχουν τη γνώση της πίστεως.

Σύμφωνα με τη διδαχή των πατέρων της ερήμου ο αδύναμος είναι ο «κύριος» μας, αυτός ρυθμίζει τη συμπεριφορά μας. Στην Εκκλησία δε μαθαίνουμε να ζούμε μόνοι διδασκόμαστε να σηκώνουμε το βάρος των «ασθενών» αδελφών μας.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Α' Κορ. η' 8-θ' 2)

«Ίνα μη τον αδελφόν μου σκανδαλίσω»

Αδελφοί, βρώμα ημάς ου παρίστησι τω Θεώ ούτε γαρ εάν φάγωμεν περισεύομεν, ούτε εάν μη φάγωμεν υστερούμεθα. Βλέπετε δε μήπως η εξουσία υμών αυτή πρόσκομαι γένηται τοις ασθενούσιν. Εάν γαρ τις ίδη σε, τον έχοντα γνώσιν, εν ειδωλείω κατακείμενον, ουχί η συνείδησις αυτού ασθενούς όντος οικοδομηθήσεται εις το τα ειδωλόθυτα εσθίειν; Και απολείται ο ασθενών αδελφός επί τη ση γνώσει, δι ον Χριστός απέθανεν. Ούτω δε αμαρτάνοντες εις τους αδελφούς και τύπτοντες αυτών την συνείδησιν ασθενούσαν εις Χριστόν αμαρτάνετε. Διόπερ **ει βρώμα σκανδαλίζει τον αδελφόν μου, ου μη φάγω κρέα εις τον αιώνα**, ίνα μη τον αδελφόν μου σκανδαλίσω. Ουκ ειμί απόστολος; Ουκ ειμί ελεύθερος; Ουχί Ιησούν Χριστόν τον Κύριον ημών εώρακα; Ου το έργον μου υμείς έστε εν Κυρίω; Ει άλλοις ουκ ειμί απόστολος, αλλά γε υμίν είμι η γαρ σφραγίς της εμής αποστολής υμείς έστε εν Κυρίω.

Μετάφραση της Αποστολικής περικοπής

Αδελφοί, εμάς δε θα μας καθορίσει το φαγητό τη θέση μας απέναντι στο Θεό, διότι ούτε εάν φάμε, έχουμε κανένα πλεονέκτημα, ούτε εάν δε φάμε, χάνουμε τίποτε. Προσέχετε όμως μήπως η ελευθερία σας αυτή γίνει αιτία να πέσουν οι ασθενείς ως προς την πίστη. Εάν κάποιος δει εσένα που έχεις γνώση, να κάθεται στο τραπέζι ενός ναού ειδώλων, δε θα ενθαρρυνθεί η συνείδησή του, επειδή είναι αδύνατος στην πίστη, στο να τρώει κρέατα των θυσιών που προσφέρονται στα είδωλα; Και εξ αιτίας της γνώσεώς σου θα χαθεί ο αδύνατος αδελφός για τον οποίο πέθανε ο Χριστός. Αμαρτάνοντας με αυτόν τον τρόπο στους αδελφούς και πληγώνοντας τη συνείδησή τους που είναι αδύνατη, αμαρτάνετε στο Χριστό. Γι' αυτό το λόγο, **εάν φαγητό κάνει τον αδελφό μου να πέσει δε θα φάω κρέας ποτέ**, για να μη γίνω αιτία να πέσει ο αδελφός μου. Δεν είμαι απόστολος; Δεν είμαι ελεύθερος; Δεν είδα τον Ιησού Χριστό τον Κύριό μας; Δεν είσθε σεις το έργο μου εν Κυρίω; Εάν γι' άλλους δεν είμαι απόστολος, είμαι τουλάχιστον για σας, διότι σεις είσθε η σφραγίδα της αποστολής μου εν Κυρίω.